

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
Для Галичини 2.50 дол.
Для України 36 руб.
Для п. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukraïnos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платиться з гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до смерті
В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гімн ам. Укр.

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

До Українців Галицької Землі!

Поруганому, бичованому, окрівавленому, Твоїм споконвічним ворогом найздником поневоленому — ось як довелось Тобі, Український Народу Галицької Землі святкувати треті роковини Твого національного, людського і державного Воскресення.

Роздер Лях Твій прапор волі, котрий дня 1. листопада 1918 року побідно і гордо маяв над замком князя Льва, над срібнолентим Сяном, над бистротечним Дністром і на зелених верхівях Карпат; не лицарством, а нікчемною хитрістю, чужою ласкою та чужими гарматами Лях переміг на недовгий час Твоїх Синів, які своїми грудьми, своєю кров'ю і потом боронили в рядах ставної мужицькими жилавими руками на європейський лад поставленої галицької армії нового храму Твоєї волі Український Народу; Твої білі хати, Твої цвітучі села Лях зруйнував, Твій тихий рай запалив і в його в цюло обернув; Твої хоробрі лицарі тугою скитальця

не похилилося Твоє чоло в кривавих муках. Вже мліють руки ката і дрижить його серце перед тайною і величчю Твоєї жертви і силою незломною волі, ворог знає, що його упадок неминучий. Лях мусить втечи з шляху Український Народу, по котрому Ти прямуєш. Бо в Твоїх очах горить більше світла ніж можуть знести очі ляхського ката.

Як огненний стовп божий, стоїть день 1. листопада 1918 року на Твоєму шляху Український Народу!

По тому боці століття терпіння і вічної туги за визволенням і боротьба за імя і рідну мову.

Були часи слави Твоїх князів у Львові Український Народу, королівської могутності в Галичці, звідки вийшло зєдинення України за славного короля Данила; Лях зруйнував Галич і Львів, але не вбив Тебе віковий Страдальче Український Народу Галичини і Буковини! Ти післав на Україну Конашевича Сагайдачного і скріпляв полки Великого Богдана Освободителя. Та тоді не вдарила година Твого визволення, хоча Ти ніколи не переставав вірити і коли неміч тишитися свободою Ти вчався ненавистати гнобителя

нуло до боротьби на смерть і життя як у знищеній Галичині і Буковині.

Лях напружив всі свої сили і покликав на поміч всіх своїх приятелів. Але мимо того, то втік, то наступав, то шукав чужої ласки. Опісля благав о розем. І голосом грому відповів Ти на це Український Народу: «Хай нас розсудить залізо і кров!»

Одначе Ти був сам Український Народу в боротьбі проти Ляха і його ошуканих союзників. Ти був без зброї проти його гармат, присланих наймогутнішою державою світа. Та того Ти не злякався! Тебе тільки журило, що народ Великої України стояв в кривавій боротьбі і не тільки що не міг Тобі допомогти а домагався ще Твої помічі Український Народу Галича!

І мимо цього наша славна Галицька армія ще раз голими руками кинулася на Ляха і стиснула його за горло. Та воля Найвищої Ради Аятанти, ошуканої брехнею Ляха дозволила Ляхам іти по Збруч.

І остався порожний кріс без набоїв в Твоїй руці!

Криваві сльози падали в Збруч, боги галицьке військо виходило з

вою пішов на Велику Україну. Ти здобув Київ та не стало сили подолати всіх ворогів. Помістями десятковані герої галицької армії ті, що сотках боїв без набою в крісі побіджали, вибилися зі сил до краю, але кожде серце галицького і буковинського козака запалило на Україні сто пових сердець огнем святої боротьби за волю.

А міжтим на Галицькій Землі Лях чинив пімсту над безборонними — Лях лицар сорому! Та не захитав він навіть жіночих і діточих сердець українського Народу Галичини. Кожда сльоза і капля крові, яку Лях витиснув з очей Українського Народу ставала промінем світла, що паде на Твій, Народу, шлях — і любов і віру запалює.

Той голос народної волі, що залунав на Твоє Воскресення Український Народу Галича дня 1. листопада 1918 гомовить далі і підіймає Тебе на нові подвиги, на нову боротьбу. Хай йдуть нові борці на смертельний бій за волю; хай бряцять зброя, хай гомонять боеві оклики! Це Ти, Український Народу, стоїш у останньому, завзятому змаганні за волю. Ворог пиниться і лютує. Він

ми грудьми, своєю кров'ю і полом боронили в рядах еставної мужицькими жилавими руками на європейський лад поставленої галицької армії нового храму Твоєї волі Український Народе; Твої білі хати, Твої цвітучі села Лях зруйнував, Твій тихий рай запалив і в його в пекло обернув; Твої хоробрі лицарі тугою скитальця биті в чужих таборах караються; безчещені, розриті могили Твоїх героїв Український Народе кличуть до неба о пімсту на ворога!

Та мимо діявольської наруги Ляхів над Твоїм людським достоїнством і честю, мимо пекольної тьми, в яку кинув Тебе Український Народе Твій споконвічний неситий ворог, Ти не впав мертвим на шляху до сонця-волі. Ти не злякався пекла, яке Лях накликав на Твою землю а на чужині огонь туги гартує і сталить Твоїх вірних лицарів до нового подвигу за волю. Ні на дрібку

не вбив Тебе віковий Страдальче Український Народе Галичини і Буковини! Ти післав на Україну Конашевича Сагайдачного і скріп'яв полки Великого Богдана Освободителя. Та тоді не вдарила година Твого визволення, хоча Ти ніколи не переставав вірити і коли німці тішитися свободою Ти вчився ненавидити гнобителя. В глухій тишині терпіння Ти, Український Народе громадив огонь своєї волі, щоб запалити землю, по якій тратує стопа ворога.

Тому прийшов у нас листопад 1918 року. Славний як нігде, як ні у одного иншого народу — день визволення.

Ніколи стільки сердець не вірило ніколи стільки огню в серцях не загоріло — нігде стільки готових на кріси ворога грудей і кріпких рук до діла, ніколи стільки дітей робучого, ворогом погорджуваного простолюддя не ста-

лицька армія ще раз голими руками кинулася на Ляха і стиснула його за горло. Та воля Найвищої Ради Аятанти, опуканої брехнею Ляха дозволила Ляхам іти по Збруч.

І остався порожний кріс без набоїв в Твоїй руці!

Криваві сльози падали в Збруч, коли галицьке військо виходило з Батьківської Землі. Та тільки коротке було Твоє пригноблення.

»Через Київ на Львів«! почало йти Твоє військо Український Народе босими ногами кривавлячи українські шляхи.

До глибини душі тронутий тріофом ляцької брехні, Ти найшов в своїй душі силу на діло найвищої посвяти. Ти взяв на свої плечі цілу ваготу думки Українського Народу від Сяну по Кавказ. Ти сказав слово про нову східну Європу і окропив його найкращою Твоєю кров'ю. Як піонер нового вільного світа Ти жер-

раїнський Народе Галичина днів 1 листопада 1918 гомонить далі і підіймає Тебе на нові подвиги, на нову боротьбу. Хай йдуть нові борці на смертельний бій за волю; хай бряцить зброя, хай гомонять боеві оклики! Це Ти, Український Народе, стоїш у останньому, завязаному зм'ягання за волю. Ворог піниться і лютує. Він ляцький наїздник — що думав поконати Тебе на хирівських горбах, на передмістях Львова і на подільських лана, що думав вбити Твою молодь, запираючи її брами шкіл — він, що на очах цілого світа всупереч його волі і постанов клав на Твій карк своїх воеводів і пробув в конскрипції Твою відпорність — він, для якого не було ніякої Твоєї святости Український Народе, якоїб не збезчестив і не знеславив — він стоїть перед чудом Твоєї незломної волі до власної державности. Бій кипить — жертви падають

А. Кашенко

Під Корсунем

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

(Дальше).

Після снідання Цимбалюк запряг у віз волів і покликав усіх у хату.

— Сідайте всі по лавах, сказав він, коли всі зібралися, — щоб отак у дорозі й у поході все добре сідало біля нашого Василя. —

Коли всі трохи посиділи, батько й мати поблагословила спна, і всі знову вийшли у двір до воза, — а той був уже так навантажений харчами, що подорожнім майже ніде було сісти й вони ледве примостилися біля люшень.

Цимбалюк перехрестився.

— Гей, крутороги! —

Добрі воли нагнулися й віз, хитаючись мов човен, покотився з двору. Поруч возу йшов Микита, проважаючи подорожнім до Росії, а Ганна, стоячи у воротах з заплаканими очима, посилала синові безліку хрестів і благословення.

Ледве Цимбалюк з сином переїхали Рось, а Микита покликавши від возу Габка, не дійшов ще й до своєї хати, як з Богуславського шляху почувся му-

зика, а вулицею вже метушилися діти, вибігаючи на шлях. Микита пішов на той бік, відкіля вчувалися музики, і побачив, що до Корсуня наближається велике польське військо.

Попереду війська, слідом за музиками, їхав бравий польський вояка, відомий уже Галаганові з попередніх війн, польський гетьман Калиновський. Дебелий та кремязний, закований у блискучий панцир, з золотим шоломом на голові, гетьман мав величній і завзятий вигляд.

Слідом за гетьманом йшло кілька полків гусарів. Вони були в залізних з золотими розводами панцирях, мали на головах залізні шоломи з золотими на версі птицями, а в руках держали догі списи з червоними держаками й жовтими на версі списів прапорцями. Тільки проминули Микиту гусари, як пішли повз нього улани в кільчастих панцирях та чудних кривобоких шоломах. За уланами йшло три полки драгунів, а далі потяглася піхота: перше пімці, а далі польські жовніри.

Галаган не рушився з місця, дождаючи, поки перейде все військо, щоб знати, з якою силою доведеться змагатися Хмельницькому.

За піхотою везли більше як тридцять гармат, за гарматами їхав у великому ридвані старий коронний гетьман Миколай з Богуславського шляху почувся му-

вали кіньми вершники з корлівського полку, красуючись нап'ятими на груди, замість панцирів, тигрячими шкурками та вбраними у піря блискучими на головах шоломами.

З військом, скільки оком глянь, простягли вкритий курявою військовий обоз з харчами, знаряддям, а найбільше з добром панів та з челядою.

Обдивившись на польське зійсько, Микита зажурився: велика сила була у Поляцького — такої сили не збирали Поляки ще ні при одному козацькому повстанні.

Все те польське військо перейшло Корсунь і спинилося біля замку. Туди ж пішов і Микита. Він знав, що драгунські полки наїрали Поляки з Українців і, побачивши, що драгуни вже позлазали з коней, увійшов у середину їхнього натовпу, щоб помукати кого небудь знайомого та де-що вивідати. Походивши небагато, він справді наглядів свого товариша Дороша Білика, що, як він, за участь у повстанні позбувся своїх прав і був силоміць відданий своїм паном за непокірливість у драгуни.

Товарині привіталися й розповіли один одному про свої пригоди, а далі Микита спитав:

Буди ж це, Дороше ви йдете? —

— Хіба ми своєю волею йдемо? — одіовів колишній козак похмуро. — Йде-

мо туди, куди нас женуть, як отару. Кажуть ніби на Низ, Запорозжці карати за те, що дали притулок Хмельницькому.

— Невже-ж ви будете бити на своїх? Драгун оглядівся, чи немає поблизу когось з шляхти, й нахилившись до Микити, сказав пошепки:

— Чортового батька примусять воли мене бити на своїх. Нехай тільки дійдемо до дикого Поля, то я так чкурну, що мене й вітер не вловить... Та й не оди я!..

Микита не мав часу довго балакати з товаришем, бо знав, що Пріся а мати без нього неспокійні, і, попросивши Дороша, щоб той як-небудь подав йому звістку про дальші події у війську, попрощався з ним.

Наближившись до своєї хати, козак побачив, що до їхнього двору під їзжає ціла хоругва польських уланів, і чув як хорунжий, одрізнівши десять вершників, наказував їм розташовуватися у дворі й у хаті на мешкання.

Почувши про таку напасть, жінки селеснули руками, Микита ж, заступивши двері хати, почав доводити хорунжому, що це двір козака, по закону ж козаки вільні від перемешкання по їхніх хатах польського війська.

Хорунжий зразу розпалився — він я Микиту хлюпом та зранком королеві і звелів пустити його в хату.

в кожній ляхській тюрмі жертвувати Твої Сяни а по чужих таборах в сірих злиднях, готуються скитальці до останнього удару. Над окривавленим небом Галицької Землі вириває заграва нового часу. Духи Твоїх володарів Ярослава Осмомисла, Романа, Метислава, Данила і Льва благословляють Тебе Український Народі і кличуть до Тебе з могил: держися твердо в єдності і ненависти до ляхського ярма, а напевно здобудеш свою державу — найбільше добро для Тебе і потомків Твоїх.

І нема сьогодні ні мущини ні жінки ні дитини в цілім Українським Народі, котра не зналаби і не відчувалаби в серці, що надходить для Тебе, Український Народі Галича, день побіди. Ми — сучасне покоління взяли на себе спадщину князів, королів, гетьманів, старих брацтв, в яких працювали міщани, селяни й робітники і нема в нашому серці місця для слабости, ляку і замирення з ворогом.

Можливе тільки одно замирення: коли Лях признає нашу національну волю на нашій землі.

Ми живемо як нарід, ми триваємо, ми боремося за свободу і державність нашого народу.

В тім правда нинішнього дня, в тім здійснення туги минулого, в тім зміст для нашої будуччини.

Єдність, труд, жертва і бій — це одинокий шлях до побіди. Вже клониться перед повагом нашого болю думка народів світа. Вже два рази Союз Народів — збір заступників всіх народів світа, домагався вирішення справ нашої державности, наслідком заходів Галицького Уряду. Наближається отже день, коли всі народи нашої землі відітхнуть у свободній Галицькій Державі. Вона буде першим кроком до здійснення Твоїх великих мрій; вже дріжить перед незломністю нашої волі Лях.

Гряде день побіди Твоєї Укра-

кожда дитина пам'ятає, що тільки жертвами добудемо власну державу. А Ви в чужині і в таборах готуйтеся до рішального бою.

Будьте далі всі як скала і огонь! Волею непохитні, ділом побідні!

Відень 1. листопада 1921.

Др. Евген Петрушевич, в. р.

Президент Української Національної Ради Галицької Республіки.

Др. Кость Левицький, в. р., Др. Осип Назарук, в. р., Др. Роман Перфецький в. р., Др. Ярослав Подляшецький, в. р., Др. Ярослав Селезінка, в. р., Володимир Сінгалевич в. р.

Треті роковини.

День 1. листопада с. р. се треті роковини державного свята Галицької Землі. В тім дні виконав український нарід своє право національного самовизначення, обнімаючи державну владу галицької землі у столичнім городі князя Льва.

Отсей державний акт попередили приготівні діланя нашого парламентарного представництва. Вже дня 10. жовтня 1918 р. відбулася у Відні нарада повної Української Парламентарної Репрезентації разом з членами Палати Панів і на сій нараді постановлено скликати до Львова Конституанту для вирішення права самовизначення українського народу, — на день 18. жовтня 1918 р.

В міжчасі проголосив ціс Карло свій маніфест з 16. жовтня в котрім візвав народи Австрії до організації національних держав в Австрії, — ідучи на зустріч кличам держав Антанти про право самовизначення націй.

В дні 18. жовтня 1918 р. відбулася у Львові нарада нашої Конституанти, зложеної з членів Палати Панів, послів парламентарних і соймових та представників всіх партійних управ, — що уконституовалася як Українська Національна Рада. А в дні 19. жовтня 1918 р. зібрався у великій салі „Народнього Дому“ у Львові всенаро-

Галицької Держави наступило памятного дня 1. листопада 1918. р.

Вчасним ранком того дня наше військо заняло місто Львів без проливу крови та лиш гук кількох стрілів оповістив, що повсталла українська держава, а над ратушем міста Львова і ц. к. галицьким намісництвом заблїстїли синьо-жовті стяги як знамя нашої держави. Останнього австрійського намісника графа Гуїна, заступника габсбурського суверена цісаря Карла, застановлено в його діяльности. Делегація Української Національної Ради зажадала від нього передачі державної влади над територією Східної Галичини. Намісник граф Гуїн віддає урядованне віцепрезидентови Волсдимирови Децикевичови, а сей підписує акт передачі державної влади над Східною Галичиною в руки Української Національної Ради.

Тим актом відібрав український нарід суверенне право на своїй галицькій землі та сього права він не зрікався і ніколи не зречеться. У великих геройських боях проти наступу польського наїздника він своєю кровю, а відтак своїм мученицьким відпором достойно, непохитно й одностайно опрокидує всякі безправні посягання злочинної Польщі на українську галицьку волю... Отся визвольна боротьба мусить незабаром скінчитися побідою незломної волі українського народу: жити своїм життям!

Коли великі держави взяли на себе право вирішити державну долю галицької землі то наш нарід у треті роковини памятного дня 1. листопада, спираючись на своє право до державного життя на рідній землі, скріплене однодушним голосом народів світа — прилюдно й рішучо домагається негайного визволення і визнання Незалежної Галицької Держави.

Др. Кость Левицький.

Як переводиться конскрипцію у Львові?

Власник камениці при улиці Панській ч. 27 у Львові, лікар др. Сьвітальскі, відкинув дозорцєви камениці, Українцєви, конскрипційну лісту виповнену ним по українськи, жадаючи польської і загрозив йому криміналом та викиненням з мешкання.

Др. Сьвітальскі є щойно недавнім властителем сеї камениці. Він є братом обжалованого о надужиття в „Пузації“ бувшого старости Сьвітальського, якого недавно за мільоновою кавцією випущено з криміналу на волю.

Голод на Катеринославщині.

Особа, що недавно тому проїздила через Київ, оповідає, що коло Києва доводилось здібати велику кількість селян, які примандрували з Катеринославщини тікаючи від голоду. Вони вдома продали всю худобу, інвентар і т. д., залишили ціле господарство і тепер з невеличким скарбом, а деякі з кінями і возами направляються в інші місцевости України. Вигляд цих голодних, страшний: вони худі виснажені й обдерті.

Антагонізм серед Поляків

Польська газета „Жечпосполіта“ в ч. 240 містить довшу статтю присвячену справі антагонізму між польськими урядовцями з Познані Галичини й Великої Польщі.

З сумом констатуєчи глибокі щілини серед єдиного польського народу, які поробило панування чужинців — Німців, Москвинів та Австрійців, газета закликає до єдності і поборювання сепаратистичних нахилів серед окремих земель Польщі.

В Канаді заводять прогі-

свобідній Галицькій Державі. Во-на буде першим кроком до здійснення Твоїх великих мрій; вже дріжить перед незломністю нашої волі Лях.

Гряде день побіди Твоєї Український Народе!

З кличем »горі імієм серця!« йдемо невпинно в бій за свободу. За всі дотеперішні жертви складає Тобі, Український Народе Галицької Землі і Твому славному війську Твій Уряд признання, іменем будучих поколінь і держави Твоєї.

Український Народе! Нехай в сей кривавий час не буде між Тобою роздорів. Помагайте собі взаємно! Освідомляйте незрячих, скріпляйте на душі, пригноблених помагайте своїм школам, науці і пресі. Плекайте в серці Вашім думку, що найбільша честь кожної родини дати доброго, своїй Владі вірного жовніра. Нехай кожний мушина, кожда жінка,

і соймових та представників всіх партійних управ, — що уконституовалася як Українська Національна Рада. А в дні 19. жовтня 1918 р. зібрався у великій салі „Народнього Дому“ у Львові всенародній збір українських мужів довіря (нотаблів), котрий під проводом п. дра Евгена Петрушевича одобрив уконституованне Української Національної Ради та аклямацією прийняв проголошенне Української Держави. На другий день, 20. жовтня 1918 р. (в неділю) відбулася у Львові велика маніфестація на площі св. Юра, де святочно і прилюдно проголошено Українську Державу на галицькій землі.

Таким способом Українська Національна Рада стала одиноко компетентним тілом заступати державні справи українського народу галицької землі, як також приступити до зреалізування проголошеної держави.

Та здійснення нашого права до

но й рішучо домагається негайного визволення і визнання Незалежної Галицької Держави.

Др. Кость Левицький.

Київський заговор.

Петербурзька „Правда“ публікує подробиці про заговор в Києві. Відкрита організація називається „Всеукраїнський повстанчий комітет“. На її чолі стояли українські старшини. Уповноваження були підписані Петлюрою і Тютюнником. В склад центрального повстанського комітету входили представники всіх міністерств; повстання було визначене на травень, або червень, комітет мав оголосити себе урядом України. Головноуповажненим Петлюрою був полк. Наконечний. В склад комітету входили між іншими командуючий північним фронтом Махія і поет Чуприпка. Організація числила 180 членів.

В Канаді заводять прогібіцію.

Шість канадійських провінцій завело в себе недавно прогібіцію (заборону) алькоголічних напиків. Недавно справа сих законів прийшла перед найвисший суд Канади, котрий мав рішити, чи закони ці є конституцій (чи годяться з конституцією). Суд рішив, що конституція не противиться ухваленню таких законів. Рішення видано в одній „пробній“ справі, в котрій одно алькоголічне підприємство пізвало перевозову компанію за те що ся послідна не хотіла перевозити алькоголь до пиття.

Українці! Складайте пожичку на здобуття і закріплення Галицької України!

Не маючи сили змагатися з узброєним військом і сподіваючись, що Польське військо перестоїть у Корсуні недовго, Микита змовчав і відступився від дверей.

Хорунжий Квіцінський був ще молодий шляхтич, а проте вже розбещений роспускою та ласощами життя. Невеселий в себе, русявий, з ледве помітними вусами, він скидався б навіть на хлопця колиб у погляді його очей не відбивалися всі десять смертних гріхів. Походженням з Великої Польщі, він мав Україну за завойовану Польщею землю, на всіх же Українців, однаково, чи на посполитих, чи на козаків, дивився, як на хлопців польської шляхти.

— То ж бо!.. — сказав з погрозою шляхтич, проходячи повз Микиту в хату. — Гляди, щоб не нагодували тебе канчуками!

Галагая мєвчкн стиснув кулаки й пішов слідом.

Здибавши в хаті жінок, шляхтич зразу унявся очима в Прісю.

— Яка красуня!.. Слово гонору, я ніколи не бачив поміж хлопками такої вроди!

Кажучи це, він наблизився до Прісі й хотів узяти її за підборіддя, але Прісе відхилилася, а Микита хутко заступив її, вхопивши хоружого за руку.

— Не руште, пане! Се моя жінка!

— Ах ти нахабний хлопе! — скрикнув Квіцінський, одекочивши. Ти насмів підняти руку на шляхтича? За це тебе треба провчити канчуками. Гей, улани!

Микита зрозумів, що хорунжий звелить його катувати, й рішити краще вмерти, ніж зазнати ганьби метнувся до дверей своєї світлиці, щоб ухопити шаблю.

Зрозумівши, що буде лихо, жінки зарепетували. Прісе з галасом кинулася до чоловіка, а Ганна простягла руки до шляхтича:

— Вельможний пане, пробачте! Ми ж не хлопи, ми козацького роду з діда й з прадіда. Ми не звикли, щоб з нами так поводитися!

Козацького роду так не хлопи? — гримав шляхтич. — Не навчилися ще, як поводитися з панами, так я вас навчу! Гей, улани!

У сіни увійшло скілька уланів.

— На стайню цього хлопа!.. — показав хорунжий на Микиту!

— Та всипте йому півсотні канчуків!

Але Микита ветиг уже узброїтись і став у дверях своєї світлиці гнівний та рішучий,

— Ще той не народився, хтоб мене бив канчуками! — скрикнув він, вихопивши шаблю з піхви. — Смерть тому, хто ступить на поріг!

— Милостивий пане!.. — кланяючись шляхтичеві просила тим часом Прі-

ся. — Пробачте моему чоловікови! На те ж він і чоловік мені, щоб обороняти честь мою і бути моїм єдиним володарем. Щиро прошу вас, пане, пробачте й не гнівайтесь.

Шляхтич подививсь у розпалені очі козака й зрозумів, що той справді живий до рук не дасться: робити ж з першого дня в Корсуні бешкет йому було незручно. Хвилину він вагався, і всі стояли в напружені, а врешті хорунжий перевів очі від Микити до Прісі.

— Ну, красуню! Нехай буде по твоєму проханю. На цей раз подарую твоєму чоловікови, а вдруге нехай він свій гонор захова, бо буде кепсько!

Далі хорунжий наказав дати помешкання на десять уланів і похвалився згодом прийти подивитись, чи гарно їм буде.

Микита й Ганна лишилися дуже збентежені й засмучені, не знаючи, що чинити; Прісе ж, радіючи, що минулося лихо, почала умовляти чоловіка й матір, що не аби яке горе, як що військові люде поживуть у них деякий час.

— Що ж маємо робити, мамо... — говорила вона. — Перебудемо всі в малій світлиці, а уланам віддано вапні дві горниці.

Ганна охала й бідкалася, що таке сталося без чоловіка, а проте врешті мусіла

скоритися й почала переносити свою й чоловікови постелю до дочки.

Після того дня в хаті Цимбалюка життя повелося невеселе й пригнічене. У двері й по хаті ходили чужі люде й хазяїнували, як хто хотів. З першого дня у Ганни почали зникати всякі харчі, далі не ставало птичини, а нарешті черга дійшла й до свиней. Ганна плакала й сварилася з уланами, але це було ні до чого, бо вони лаяли її й робили ще гірше.

Микита пішов би поскаржитись уланському полковникові, але того трохи не сталося нового лиха: полковник доручив Квіцінському розібрали Микитину скаргу й той, прийшовши до хаги Цимбалюків, знову почав жартувати та залицятися до Прісі, а Микита знову ханався за шаблю так що Прісі вдруге довелося благати шляхтича, щоб пробачив її чоловікови.

Через кілька день після того Прісе, як і що-дня, пішла увечері з відрами до Росі по воду.

З того часу, як до Корсуни прийшли поляки сумно стало над Росєю. Не маячили вже тут, під вербами, чорні шапки ларубків, не червоніли стьожки та плахти дівчат, не брєнів веселий сміх, не лунали по-над річкою лагідні пісні... Замість того, мов тіни ходили тут засмучені та погані, ховаючись од гусарів та жовнірів,

ЗАМАХ НА ПРОВІДНИКА НІМЕЦЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

На мітингу німецької народної партії в Люденшайд, у Вестфалії, впали стріли до Филипа Шайдемана, бувшого німецького міністра закордонних справ і провідника великої німецької соціалістичної партії більшости.

З України

приходять вісти від очевидців, які описують тамошні страшні відношення. Голод заглянув і до того шпихліра Європи, навіть на урожайне Поділля і Херсонщину! В Кам'янці професори університету ладуть з голоду в обморок на кафедрах, діти дістають курячих сліпот і жовтачки. Населення, яке само не має що їсти, мусить ще кормити татарські й кіргіські війська, які там розміщено.

„Польська Пані“ у Львові нападає на українського хлопця.

Шовіністична нестерпимість у деяких кругів доходить просто до божевілля. От наприклад маємо до занотування такий факт: 11 літний хлопчина Володимир Кулик, ученик і кляси української гімназії, ішов вівторок, 27. вересня, зі школи в товаристві другого такогуж як він студентика. Говорили з собою по українськи про се, що їм учитель завдав та як їм виробити задачу. Їх розмову почула якась капелюшова „пані“ і з криком: „Гайдамацке“ племен не мув по гайдамацку, бо ту Полска!“ — кинулася на малого Кулика і перевернула на землю так нещасливо що розбила хлопчині ніс, перетяла губи і передіравила бороду. „Таким вишкідом зробила!“ — закричала героїня і пішла своєю дорогою, а малий хлопчина, стікаючи кровю, з плачем поплентався додому не знаючи, який „злочин“ поповнив він і за що „пані“ так тяжко побила його. Компетентним чинникам подаємо адресу жертви шовіністичної оргії, а саме, мешкає при улиці Жуліньського ч. 11 А. II по-

з одної лічниці. Большевики переслідують також кооперативний рух арештуючи і в'язнячи його проводирів і організаторів, але не дивлячися на все те, кооперативний рух, як на злість росте і розвиваєсь.

Про членів катеринославської чрезвичайки втікачі розповідають правдиві страховища. Самий голова комісії Трепалов робить вражіння божевільної людини. Раз він говорив до другого комуніста: „Вчора я мав троха горячку і не міг розстріляти більше як 38 людей“ (очевидно, не міг розстріляти власноручно).

Розстрілювання відбуваються звичайно у суботу. Межи ними багато залізничних робітників. Причиною переслідування залізничників большевиками являється те, що при кінці мая збори катеринославських залізничників постановили супроти страшного свого економічного і політичного положення зарядити генеральний страйк залізничних робітників катеринославської дороги. Большевики зараз арештували провідників страйку, котрі належали переважно до соціалістичної революційної партії і віддали їх під суд, обжаловуючи їх за намаганне „розбити економічне життя Росії“. В червні відбувся сей суд, котрий стеріг спеціальний відділ першої кінної армії Буденного. Суд засудив 58 залізничних робітників на смерть. Засуд виконано на початку липня.

Після слів втікачів, большевицька влада держиться яко-таким лише по містах. На селах з неї ані сліду. Большевицький уряд не може навіть зноситися зі селянами, не давши своєму урядникови великої військової охорони. Селяни дуже часто бунтуються і тоді починається „усміреніє“: большевики посилають карні відділи і так звані війська внутрішньої охорони (вохра“).

Предсідаталем катеринославського совета являєсь Москаль Сергій Мінін, присланий з московського міста Царицина.

Роздача американських

Поляків жде тюрма. З причини замаху на воеводу ревізії продовжуються. Заведено також остружензуру листів. Се мабуть початки автономії...

Росія декретом недавно виданим через совет, позбавляє права горожанського всіх, що перебувають поза границею Росії по упадку царя Миколи.

Св. Отець Венедикт XV. прийняв на приватну аудієнцію німецького міністра почт і телеграфів та делегацію католицьких промисловців.

Австрія заміряє забрати декотрі більші маєтки на цілі державну.

В Сирії шириться загальне невдоволення проти Франції.

Большевики російські ширять свої засади в кольоніях англійських.

В Індіях повстання шириться даліше.

З Бразилії.

З нагоди смерти кн. Ізабелі президент Парани оголосив тридневну жалобу.

Минувшого вівторка прибув до Куритиби 14. баталіон стрільців, котрі мають взяти участь в маневрах в Рію Гранде до Суль.

Пишуть, що дорога залізнична до Гварапуави вже майже на укінченю.

Пишуть, що саранча вже завитала до Рію Гранде Суль і впала в місцевости Іжуї. Можна сподіватись, що сей страшний гість готовий загостити і до Парани.

В Ітажаї, заходом кількох значніших капіталістів, має повстати фабрика цементу.

В послідних часах впавград в деяких околицях. Шкоди наробив не мало, а передовсім для хліборобів.

В околиці Серіня появились гусениці, які нищать жита.

В околиці Прудентопільській від-

знаючи його незвичайну енергію, широкое наукове образование і великий життєвий досвід, сподіємося, що йому поведеться сповнити це завдання на славу української науки й культури, причім, ми певні цього, він ані на волос, ані на оден мент не понизить нашого національного стягу. Щурат це безумовно Українець самостійник і патріот в повному розумінню слова.

Теперішній голова тов. ім. Шевченка, якого 50 урдин святкуємо нині, прийшов на світ 24 серпня 1871 року в Вислобоках, коло Куликів в Галичині. Батько його походив з селян і був народним учителем. Помер коли Василен Шуратови було літ два, і мати віддалася вдруге за Миколу Семкова в Кобиловолочках на Поділля. Тут минули шановному ювілятові перші хлопячі літа, тут він приймав першу шкільну науку. Року 1873 перенісся Микита Семків до Львова, де служив при університетській бібліотеці, як підручник в університетській читальні. У Львові кінчив Василь Шурат гімназію і здав матуру 1892 року. Вже в гімназії став писати вірші й ентографічні студії, бував на семінари проф. Омеляна Огоновського, заходив до Академічного Брацтва і видавав двокрайцарову бібліотеку.

По матурі записався на філософський факультет у Відни, слухав викладів знаменитого слависта Ягіча, Пастернака та Гречка і на четвертому році студій здав докторат. Року 1897 став суплентом в Станіславській гімназії, але попавши в конфлікт з тодішнім інспектором, Іваном Левицьким кинув службу і пішов до „Слова Польського“ на співробітника по українським справам. По році журналістичної праці вернув до педагогічної служби, тим разом в Перемишлі, в українській гімназії, котрої директором був тоді відомий письменник і патріот, Григорій Цеглинський.

В Перемишлі одружився Шурат 1899 року, здав 1910 року в Чернівцях (під проф. Стоцьким) професорський іспит і дістав місце дійсного гімназійного професора в німецькій гімназії в Бродах, де перебував до року 1907, виїжджаючи (1903 — 1904) на дальні заграничні студії, щоб приготувитися на професора середньовічної філософії.

В Бродах заложив Шурат філію товариства „Просвіта“, оснував українську бурею і провадив культурну боротьбу з москвофільством, яке там мало одну із своїх осередків творіння. З Бродів ізлив

вернула на землю так нещасливо, що розбила хлопчині ніс, перетягла губи і передіправила бороду. „Так-бим вшісткім зробила!“ — закричала героїня і пішла своєю дорогою, а малий хлопчина, стікаючи кровю, з плачем поплентався домів не знаючи, який „злочин“ поповнив він і за що „пані“ так тяжко побила його. Компетентним чинникам подаємо адресу жертви шовіністичної оргії, а саме, мешкає при улиці Жулінського ч. 11 А. II поверх. А все те наслідки цькування шовіністичної преси, на якій виховуються такі „героїні“, як згадана „пані“.

Промисл на Україні.

При кінці вересня прибув до міста Ковна на Литві відділ втікачів з України. Більшість втікачів походить з міста Катеринослава. Вони розповідали такі річі про житте у сьому найбільшому промисловому центру правобережної України.

Місто, що колись славилось на всю Росію своїм промисловим рухом, змінилося до непізнання. Під місто безупинно снуються банди розбишак, які звичайно засланяються анархізмом. Славні колись фабрики залізні нині стоять замкнені девять місяців. Робітники розбрилися, багато з них арештовано большевицькими властями і держиться в місцевих тюрмах. В серпні сього року Москаль Трепалов голова місцевої чрезвычайки, почав нагінку на соціалістичних робітників; на його спеціальний приказ арештовано коло 300 членів соціал демократичної партії і всіх їх запроторено в тюрми „надзвичайної комісії“, котру перероблено поза кущами, прибігали до річки дівчата з відрами.

Замість пісень тепер тут вчувався плач та жалі. З усякої хати жінки й дівчата приносили сюди свої кривди, образу й ганьбу, що їх зазнали од Поляків: по хатах Поляки гуляють та пиячуть, б'ють та нівечать хазяйське збіжжя й посуд, грабують добро, рижуть худобу. Та нехай би вже це, а то почалося таке, що не можна ні дівчині, ні молодіці з хати вийти — хвалять жовніри та й тягнуть гвалтом до замку, де Польська шляхта бенкетує справляє... (Далі буде).

дуже часто бунтуються і тоді починається „усміреніє“: большевики посилають карні відділи і так звані війська внутрішньої охорони (вохра“).

Предсідателем катеринославського совета являєсь Москаль Сергій Мінін, присланий з московського міста Царицина.

Роздача американських дарів у Галичині.

Анна Скальська, жінка залізничника зі Стрия, утратила через польську нагінку двоє діточок 4—9 літ, а муж її мусів утікати у Чехо-Словаччину. З рештою діточок вона лишилася в крайній нужді й біді. Коли в минулім місяці прийшла підмога з убрень Американського Червоного Хреста, внесла вона проханне о уділенне їй з того якої частини для обдертих дітей. Бачучи, як Поляк Ад. Мусял, залізничий службовик і склепар (богач), йшов угинаючись під тягарем американських дарів, пішла й собі, потішаючися тим, що з троїх діточок буде хоч одно в що приодіти. Коли на жаль прийшла до видаючого ті дари Поляка Бургарда, дістала відповідь:

— „В Америци по руску не умеюн читаць, тша било просьбен пісаць по польську. Тераз пані даруф американських не достане“.

З тим бідна жінка відійшла. Так господарять дарами в Галичині.

Найновіші вісти.

По цілій Україні шириться повстання проти большевиків. Польща і Румунія окружила свої границі військами.

Доходять вісти, що в Празі відбулось торжественне отворення українського університету, в котрім також взяв участь президент чеської республіки, Масарик.

Пишуть, що Польща вже виголовила широку автономію для Сх. Галичини. Коли вона се оголосить?

В теперішньому часі Поляки замкнули майже всі українські часописи, а за яке небудь слівце проти

випи загістити і до Гтарани. В Ітажаї, заходом кількох значнійших капіталістів, має повстати фабрика цементу.

В послідних часах впавград в деяких околицях. Шкоди наробив не мало, а передовсім для хліборобів.

В околиці Серія появились гусениці, які нищать жита.

В околиці Прудентопільській відбуваються під сю пору іспити шкільні.

Дня 3. грудня збудесь іспит в українській школі, яку провадять Прп. СС. Служебниці Пр. Д.

Василь Щурат.

Поміж численними ювілеями наших заслужених діячів, які припадають на рік 1921 єсть два, котрі тісно вяжуться з товариством імени Шевченка у Львові, а саме: 75 літні роковини уродив Олександра Барвінського і 50 Василя Щурата.

Олександр Барвінський, довголітній посол до Галицького Союму і віденського парламенту, автор численних шкільних підручників, член всіляких наших культурних інститутів, заслужився чимало коло підвигнення нашого шкільництва. Це оден з наших основників тов. ім. Шевченка, нашої першої академії наук і довголітній голова тієї заслуженої культурної інституції.

Василь Щурат, поет і учений, співробітник усяких українських періодичних видавництв, професор і громадський діяч, це теперішній голова товариства імени Шевченка.

Олександр Барвінський клав перші основи під будову нашої академії наук. Його пильним заходам завдячуємо те, що закордонні наші брати зацікавилися галицькою науковою інституцією і своїми грошевими дарами помогли нам оснувати друкарню, бібліотеку і книгарню товариства, а тим самим товариство могло приступити до видавання всіляких наукових публікацій. Барвінському поталанило теж придбати для товариства імені Шевченка друк шкільних книжок. На долю Щурата, як теперішнього голови, президента української академії наук, випало важке завдання перевести нашу шановну інституцію крізь бурливі хвилі воєного і повоеного мальтрома, крізь скли нивішного польського режиму на землі Романа і Данила.

року, здав 1910 року в Чернівцях (під проф. Стоцьким) професорський іспит і дістав місце дійсного гімназійного професора в німецькій гімназії в Бродах, де перебував до року 1907, вивідаючи (1903 — 1904) на дальнійзаграничній студії, щоб приготувитися на професора середньовічної філософії.

В Бродах заложив Щурат філію товариства „Провіта“, оснував українську бурсу і провадив культурну боротьбу з москвофільством, яке там мало одну із своїх сильніших твердинь. З Бродів їздив також на велику Україну, де познакомився з такими визначними нашими закордонними діячами як: Антонович, Житецький, Лисенко, Нечуй-Левицький і другі.

Року 1907 переїхав Др Василь Щурат до Львова, де дістав місце учителя української мови й літератури при німецькій гімназії. Тут брав живу участь в громадянській роботі і працював при всіляких видавництвах, в першій мірі при товариству імени Шевченка.

Велика війна загнала його до Відня, звідки повернув до Львова, після того як Макензен уиільнив Східну Галичину від Москалів.

(Далі буде)

— Новий лікар у Прудентополи —

◆ Dr. ROMULO CARDILLO ◆

Clinica medica e cirurgica

Лічить недуги мушин і женщин так внутрішні як і зовнішні. Приймає недужих від 8—11 год. рано і від 2—5 по полудни.

Мешкає в ринку, в домі, де мешкав Др. Лінс.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубаня дерева до палива, як і до залізниці і дорментів. Платня: від метра дерева по 1\$500 на місци (у лісі); за дормента по 1\$600 так само на місци. Знаряди робітничі привезти зі собою. Зголошуватись до Петра Новацького. Nova Galicia — Estado S-ta Catharina.

☛ КАВА З ФАБРИКИ ☛

☛ S. JOÃO ☛
— de —

ANTONIO CANDIDO CAVALIM
Iraty — C. № 21 — Paraná

Зайдіть, а там дістанете каву найлучшої сорти, без домішок — ароматичного запаху та і тано, як в жаднім іншим склепі.

Ширіть „ПРАЦЮ“!

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБІТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого рода роботи малярські.

S. HORVATICH

CURITYVA r Barão do Rio Branco 19
с. р. 187.

ПОЗІР! — ПОЗІР!
У РАЙНЦІ в ПРУДЕНТОПОЛІ і ОКОЛИЦЯ!

Теодор Савечка

отворив робітню ковальську. Може кожний дістати з доброї сали фойси, сокири, серпи поодинокі або й тузінами. Кувари, направляє ушкоджені й виконує взагалі всякі роботи, входячі в обсяг цього фаху. Робота совісна — ціни приступні.

Кожний Українець повинен се вже раз зрозуміти, щоб лиш своїх ремісників підпирати!

Theodor Savetchka

Prudentopolis Parana

УКРАЇНЬСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане.

Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода залізя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем

Семчишин — Олушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військових, а раді би себе звільнити від війська повинні заздалегіть виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекрементами удавайтеся до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: „Свій до свого з всіми потребами!“

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капляшккових, купую всякі продукти краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП

ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА

у Прудентополю

Містить усякі найпотрібніші зваряди господарські — рільничі, як також різного рода матерії, від найтанших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, полотна, хустки, стязки, капелюхи соломяні нитки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфума, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, слава паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до фирб, свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандюкова, фасоль, кава палена і зернятами, чай з Індії.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Woitowycz

Prudentopolis Parana

УКРАЇНЬСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципю Іраті

Продаю товари різнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцюжки до годинників іт.д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Parana

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYVA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на ліченя і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgen». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крові в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

CONSULTORIO
CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araujo

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги жінщини і дітей.

При ліченю недуг крові уживаєсь
914 і 606.

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місці Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив ще в р. 1908 у великим мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кожний, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслуґу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукта хлібо-обсєві.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольнії Іраті.

Кривава книга.

33)

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА
УКРАЇНЬСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ
1918/1919 РОКУ.

(Дальше.)

Нас повезли в напрямі Золочева! Тяжко хорих несли наші люди позалу. Зараз на передмістю стрінулися ми з польськими почастунками. Жовнярі били нас прикладами крісів і домагалися, щоби нас всіх вистріляти. Цивільне польське населення обкидало нас камінням і усім, що лише йому у руки попало.

Дальше почали польські жовнярі з єскорти обдирати кожного з нас із чобіг, одежі і грошей так, що в короткім часі багато з нас (між ними і я) опинилися лише в біллі, без одежі і обуви.

Заки ми дійшли до Озірної, померло

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насіне лєну і конопель, як також прядиво лєняне і конопельне. Одно кильо насіня є лєну платить по 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кильо 1\$300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão Parana

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

ми почали кричати і домагалися, щоб нас всіх вистріляли. Цивільне польське населення обкидало нас камінням і усім, що лише йому у руки попало.

Дальше почали польські жовнярі з ескорти обдирати кожного з нас із чобіт, одяжі і грошей так, що в короткім часі багало з нас (між ними і я) опинилися лише в біллу, без одяжі і обуви.

Заки ми дійшли до Озірної, померло 8 людей з транспорту. Трупів оставлено при дорозі. Істи не давали нам нічого, а навіть води не дозволяли напитися. Дня 17. червня 1919 ранком ми доволіклися до Золочева, де держали нас на площі перед «Соколом» 8 годин, щоби дати змогу військовим і цивільним знущатися над нами.

О 3-ій годині пополудні 17. червня прилучили до нас ще золочівський транспорт 800 людей і попроварили на залізничу станцію звідки ми відіхали в напрямі Львова в товарних вагонах по 50—60 душ в одному вагоні крім ескорти. Другого дня т. е. 18. червня 1919 ранком заїхали ми на головний дворець Львова. Яких 10 минут пізніше заїхав на станцію польський транспорт 28 п. п. і немов нарочно оставився на шляху рядом з нами. Зараз почалися ходження польських жовнярів по наших вагонах і побивання «гайдамаків». Польські залізничники ходили також по всіх вагонах і придивлялися кожному із нас з окрема, шукаючи за знайомими їм «злочинцями». Між іншими увійшов до нашого вагону один залізничий інженір, — як я дізнався опісля: Кшиштофович — і пізнав між нами інженіра Малішевського. В цьому моменті визвірився Кшиштофович і так, між іншими, сказав до інженіра Малішевського: «Ти курви сицу, тось ти сказав на сьмерць 18-ти Полякув в Злочове ктурих живием закопано в земси. Єжелі бим мьял револьвер застшелібим цен як пса.»

По цих словах вийшов із нашого вагону і відтак якийсь час балакав з польськими жовнярами, які стояли біля нашого поїзду. За хвилину ціла юрба польських жовнярів кинулася до нашого вагону і стала розпитувати: «Гдзе сєт курви сєн сєнда?» Жовнярі з ескорти вказали на інженіра Малішевського і зараз безчисленна скількість нагаїв посипалася на голову п. інженіра; під ударом нещасний повалився на поміст вагону. Та ще й тепер били його жовнярі нагаями і копали чобітьми. Розвірена товпа, що не могла вже поміститися в вагоні, зажадала, щоб вивікли нещасного із вагону.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги жєнщин і дїтей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поза містом платитьсь від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

BEVAM AS CERVEJAS
da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica Luzitana
Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитика, Гамбург,
Куритибана, Параненсе; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжі
бре; ГАЗОЗИ: з Цитриня, Абакаші, Мали,
Помараця, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
скількість ячменю і платимо найлучші
ціни! Роздаємо також насіне ячменю
за контрактом і продаємо вибране
насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і
економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у
Прудентополи в домі п. М. Козловского.

усе, що йому потрібно до ужитку
машинного і рільничого.
Купую герву-мате і інші продукта
хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фі-
ра до Прудентополя і кольній Іраті.

Пишіть:
Theodor Schneider
Paraná
Portão
Або через посередництво Григорія Та-
дри — Портоп.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ
ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого
склепу, який є завжди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Secoes e Molhados,
залізя, начинє кухонне і прочі зваради рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná

Одинока українська фабрика цукорків
ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє ріжнородні цукорки ріжного смаку і зовнішньої
форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она
істнує від двох місяців спішіть з замовленням. По цукорки пішіть і
голосітьсь до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
КУЧМИ І ДУНЦЯ.

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начинє,
кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі.
Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de Kutchma & Dunetz.

Rua Vdizconde e Nacar — União da Victoria — Paraná.

Печатня оо. Василян в Прудентополи.